

La batalla final pel poder

La batalla final ja ha començat. Al-Assad intenta derrotar els opositors que es troben a les ciutats centrals del país. No obstant, l'únic que pot fer ara és continuar devastant Síria. La guerra, ja l'ha perduda.

Soldats de l'exèrcit siria, fidels a Al-Assad, controlen el barri de Midan, a Damasc.

Tot està tranquil. No se senten cigales, ni un ocell. Sols el xiuxiueig dels arbres sembla trencar aquest silenci a causa del vent constant. De vegades també duu l'esclafit de les persianes trencades i dels senyals de trànsit destrossats per les bales. Però el que més trobem a faltar són les veus, els cotxes, tots els sorolls inherents a la ciutat. Només sembla acostar-se un brunzit que fàcilment podríem passar per alt, i fins i tot això deixa de sentir-se per moments. Abans que el bombardeig creue tota la ciutat, l'estrèpit de la detonació s'estén pertot arreu i fa que el terra tremole a més de mig quilòmetre de distància unes 20, 150 o 550 vegades al dia. Cada vegada cau gairebé un quintar d'acer i d'explosius que detona, fa miques els murs, destrueix les cases, i desprèn una metralla que arranca qualsevol indici de vida que hi haja al voltant.

Açò és Rastan. Antigament era una ciutat amb 55.000 habitants idíl·licament situada al centre de Síria, entre turons i un pantà que es troba si fa no fa entre les ciutats d'Homs i Hama.

Avui dia és un infern sense eixida. Els tancs, els morters i els llançacoets de l'exèrcit hi disparen en contra des de tots costats i, a més a més, les principals carreteres d'accés també estan bloquejades. Les mesquites estan cosides a trets i hi ha carrers sencers que ja no són més que ruïnes. Els fanals deformats pengen dibuixant figures tenebroses entre els murs que han esclatat. El forn de pa principal que abastia tota la ciutat fa mesos que ha quedat destruït, i les torres d'emmagatzematge d'aigua van ser abatudes igualment. La setmana passada també van atacar el principal magatzem d'aliments, que va cremar durant més d'un dia.

Tanmateix, ningú es podia esperar que Rastan es convertiria en el centre de la revolta contra la dictadura d'Al-Assad. Precisament Rastan, la ciutat de Mustafà Tlass, aquell que quatre dècades abans va ser ministre de Defensa durant 32 anys i que va deixar que la ciutat es convertira en la base d'operacions dels oficials sunnites com si es tractara d'un Potsdam siria. Gairebé una cinquena part del cos d'oficials era de Rastan. No la majoria, però sí molts d'ells.

Però per què ens fixem en aquesta petita ciutat? La resposta és que qui puga arribar a comprendre el que passa a

Rastan també podrà comprendre per què aquesta revolució arrasa tot el país d'una manera tan implacable. Fa temps, en aquesta ciutat també va haver-hi petites protestes pacífiques. En aquesta ciutat també es van desmantellar les protestes a cop de porra primer, i després a trets. Però ací els veïns es van defensar amb més força que en altres ciutats. Foren els joves oficials, els fills de Rastan, els qui van desencadenar la primera batalla contra el règim.

Ara per ara, en aquest infern encara viuen entre 3.000 i 5.000 habitants. La resta o bé ha fugit o ha mort. Però des que van bombardejar els pobles del costat, des que les tropes del règim van començar a disparar contra la gent als punts de control que tenien als afores, a la ciutat regna un silenci aterridor.

Alguns s'han quedat per despit. Seuen en cadires davant les cases i sentencien que ni res ni ningú podrà expulsar-los d'allà. D'altres han agafat una mena de por de moure's. No volen desplaçar-se ni un centímetre més a pesar del perill que corren. Això mateix és el que li passa a l'antic oficial que seu entre les runes i que, segons diu, vol anar prompte cap a Homs, la capital de província també destruïda per l'exèrcit i pràcticament incomunicada. Vol anar a buscar el seu salari, que ja fa set mesos que no arriba; però sembla que fins i tot té por de sortir a la porta de sa casa.

Quedar-se en aquesta ciutat és una bogeria. Però hi ha una altra bogeria que s'estén per tot el país i és el fet que un règim declare la guerra al seu propi poble. Les primeres afectades foren Homs i Rastan i, al cap de poc, arribà a Talbisa, una petita ciutat situada a l'endemig. Cada vegada que les tropes d'Assad trobaven un punt que oposara massa resistència, es posaven a bombardejar sense descans, bé des de la distància bé des de l'aire, els barris, els pobles o les comarques que s'havien aixecat. Cada canvi d'objectiu de l'artilleria eliminava un nou flux de refugiats que corria d'un poble a l'altre amb por tant d'avançar com de retrocedir.

A Síria es viu una tensió aclaparadora. Per una banda, el règim encara va mantenir-se en estat d'ofensiva militar fins la setmana passada a gairebé tot el país, o almenys en una superfície tan gran que podia donar l'ordre d'atacar en qualsevol moment, cosa que encara pot

fer. Per l'altra, fa la impressió que la més mínima commoció podria portar el país al col·lapse, ja que res no podrà aturar aquesta revolució.

Dimecres de la setmana passada es va produir una explosió a l'edifici del Consell Nacional de Seguretat, situat al barri més ric de Damasc, Maliki, on vivia la família d'Assad abans que començaren les revoltes. L'artefacte no semblava que poguera produir el resultat fatal que va assolir. L'explosió va posar punt i final a la reunió del cercle més proper al règim, el que s'encarrega de conduir la guerra contra els insurgents. En l'atemptat van morir Assif Shawkat, cunyat del president i líder militar més important; el ministre de Defensa, el ministre de l'Interior i dos alts càrrecs més. Qui casualment no s'havia presentat a la reunió va ser Baixar al-Assad.

Tot just al cap d'unes hores, el grup Liwa al-Islam (la brigada de l'islam) es va atribuir l'atemptat. El govern va difondre que un guardaespalles havia volat per l'aire com a resultat d'un atemptat suïcida, un fet que a primera vista faria la impressió que s'ajustava a la perfecció amb el nom del grup. Tot i això, els autors de l'atemptat ho van rebutjar. Segons el testimoni d'un amic proper, no es tractava en absolut d'un terrorista suïcida sunnita, "sinó que havia estat un obrer cristià qui havia instal·lat la càrrega explosiva". Fins ara no hi ha cap element que ho pugui provar, però tampoc sona molt convincent que un cristià treballa d'ajudant del grup Liwa al-Islam. És més, Al-Assad acostuma a confiar més en els sectors sensibles dels cristians o dels alauites que en els sunnites.

Ja feia més d'un mes que el sostre de quatre metres de llargària per cinc d'amplària de la sala de conferències on normalment es reunia el comitè de crisi necessitava una reparació. "Quan l'obrer va rebre l'encàrrec", afirma un informador, "es va posar en contacte amb l'organització Liwa al-Islam", un grup que a penes té alguna connexió amb l'Exèrcit Sirià d'Alliberament. La tasca d'aquest obrer consistia únicament a col·locar l'artefacte entre els cables d'un espai que hi havia al sostre. Però el grup tenia un altre informador a l'interior del consell de seguretat que va contactar amb l'organització i va comunicar quan es tornarien a reunir

EL TEMPS

els alts càrrecs en aquella sala. Hores després de l'explosió, l'obrer ja era fora del país.

Durant els dies següents, Al-Assad va col·locar tancs, helicòpters i míssils a la seua capital. L'exèrcit va rebre l'ordre de retirar-se cap als afores d'Irbim i Harasta, cosa que en altres ciutats indicava que es produiria un bombardeig en aquella zona. Tot sembla indicar que, una altra vegada, el poder del règim encara es manté estable a Damasc i a Síria central.

En contrapartida, a la perifèria sembla que el poder d'Al-Assad es desintegra. Les tropes situades a la frontera amb Israel han rebut l'ordre de dirigir-se cap a Damasc. Dijous passat els militars van abandonar dos dels principals encreuaments fronterers cap a Turquia i el pas principal cap a Iraq, a Abu Kamal, també es troba actualment en mans dels rebels. A més, els veïns i l'Exèrcit d'Alliberament encara controlen dos barris d'Alep, la metròpoli comercial al nord del país que es va mantenir intacta durant molt de temps.

Sembla que l'última fase ja ha començat. El règim es desintegrarà a poc a poc, però no sabem si serà qüestió de dies o de setmanes, si la caiguda dels afores farà que la brutalitat augmente

El president sirí, Baixar Al-Assad, ha devastat les ciutats centrals de Síria en una guerra que ja sembla haver perdut.

al centre de Síria o si es compliran les profecies d'Abu Bashar, un vell agent renegat dels serveis secrets de Rastan. Ell creu que coneix molt bé el règim: "Quan comencen a enfonsar-se, faran servir tot el que tenen".

Segons es calcula, Síria té un dels arsenals d'armes químiques més grans del món: tones de gas sarín, gas mostassa, VX, i míssils capaços d'escampar gas tòxic en un radi de centenars de quilòmetres. D'això és del que més por tenen els israelians, el ministre de Defensa dels quals, Ehud Barak, va poder fer de testimoni de l'eco de la batalla entre el règim i els opositors des de la zona ocupada de les Altures del Golan. "La desintegració del règim no és una idea abstracta", va advertir. "És un fet real, i cada vegada és més pròxim."

Ara per ara, el règim fa tot el que pot per a poder mantenir-se al centre del país. A Rastan encara hi ha un petit hospital a les mans dels rebels, situat en un dels soterranis més profunds de la ciutat, on han atès els ferits en les últimes setmanes. L'entrada està amagada al final d'un carreró, tot just entrar a un pas estret situat entre dos cases i al capdavant de dues escales. El camí, però, és molt fàcil de trobar perquè els delata una taca de sang.

Allà baix, a la llum esmoreïda del neó, els últims tres metges de la ciutat operen per torns. La resta de metges han mort, han fugit o els serveis secrets els han raptat. Actualment, ser metge a Síria és tot un perill. Qui intenta curar un manifestant, o ni que siga un membre de l'Exèrcit d'Alliberament, posa en perill la seua vida.

Les infermeres amb mocadors al cap i les musulmanes integristes vestides amb teles fines disposen amb rapidesa les xeringues, obren amb les dents els envasos d'esterilització per, tot seguit, sostenir les pinces, el llum i els aparells durant les operacions. Ningú les veu plorar. Són els homes qui ploren, els infermers que es troben al límit de les seues forces i que, recolzats a la porta, fumen amb la cara plena de llàgrimes i observen com ingressen un xiquet rere l'altre.

Embolicat amb un llençol hi ha un xiquet destrossat per la metralla d'un dispar de tanc. La seua mare vol quedar-se amb ell però de sobte només pot agafar-li la cama i, a la fi, deixa caure la petita extremitat tot fent un crit que glaça la sang. A continuació, arriba un xiquet de 10 anys, inconscient, amb poques ferides visibles. Durant més d'una hora, els metges i els infermers fan tot el possible per reanimar-lo: injeccions

d'adrenalina, massatges cardíacs i descàrregues elèctriques. Però tot és inútil. Un tros de metralla que no arriba a fer un dit de llarg procedent d'una granada li ha perforat el cor per la part de darrere. El seu pare se l'emporta embolicat amb un llençol blanc.

Enmig de tot aquest horror, però, encara podem trobar un microcosmos ben diferent als soterranis de les escoles que queden, de les seus del partit i les cases de camp de Rastan. Es tracta de les *katiba*, les brigades dels membres de l'Exèrcit d'Alliberament que només a Rastan, l'antiga ciutat dels oficials, en trobarem de tan nombroses i tan ben organitzades. En total són 2.000 membres, dels quals 130 són oficials. Les *katiba* porten noms relacionats amb la religió: "Els homes de Déu" o "Ali Ibn Abi Talib", nom del quart califa. N'és el líder el tinent Fais Abdullah, un home amb una barba espessa de set mesos. Qui vulga lluitar al seu costat ha de creure en Déu. Però ha de ser un déu en concret? Això és igual. Pot ser musulmà, drus o cristià.

Ara bé, és molt difícil veure resar els gairebé 70 militars. Sovint és més fàcil veure'ls visitar els seus perfils de Facebook sempre que la xarxa de telèfon per satèl·lit no caiga. El seu exemple pràctic tampoc és el de la vida dels profetes, sinó un heroi d'una sèrie turca que va esdevenir bastant popular a Síria i que recorda James Bond, plena de persecucions vertiginoses i explosions per a vèncer el malvat.

Tot el que té a veure amb la barba o amb les creences ho hem de relacionar amb la cerca del paradís. Segons ens diu Fais Abdullah: "Què més puc demanar a algú que no disposa sinó d'un simple kalàixnikov per a fer front a l'exèrcit d'Al-Assad?".

En aquest lloc els joves oficials han passat a ser comandants en qüestió de pocs mesos. Intenten fer-se propaganda a través de Facebook i de Youtube, aspiren a eixir en Al-Jazeera i volen impressionar els sirians rics que es troben exiliats i tota mena de financers. El comandant en funcions, Riad al-Assad, que ara es troba exiliat a Turquia, té poques coses a oferir i res a ordenar.

Per això mateix s'ha estès el temor que després de la caiguda del règim els gihadistes prenguen el poder i que es produeca una rivalitat entre les *katiba*. Només a Rastan ja n'hi ha 22 que han

format una coalició militar i que no volen adherir-se a la *katiba* principal, una brigada que va organitzar un dels nêts de l'antic ministre de Defensa.

La història no sol repetir-se, però sí a fer-ho amb certes variacions. Així com l'anterior ministre de Defensa, Mustafa Tlass, va deixar que Rastan es convertira en la capital dels oficials, el seu familiar, el tinent Abd al-Rasak Tlassm, fou el primer que es va alçar en armes contra el règim.

En un encontre que va tenir lloc el propassat desembre al barri de Bab Amr, a Homs, ja tenia una petita tropa de desertors armats. El nostre intent per retrobar-nos amb ell fou com la cerca d'un fantasma. Tot el món sap el seu nom, la seua Brigada Faruk és la més gran de Síria i sota el seu estendard lluiten vora 7.000 homes a la ciutat destrossada d'Homs. Però on és Tlass? És a Homs, a Rastan, a Talbisa? Canvia cada dia de lloc? Al cap d'una setmana arriba un missatger. Han d'estar preparats per a la nit. S'atura un cotxe, creua la ciutat fins a arribar a una casa situada a gairebé cent metres darrere de la posició dels tancs de l'exèrcit. Ningú esperava que es presentara allà, diu l'home probablement més buscat del país, que s'ha tornat a rasurar la barba i ocupa la posició central de l'habitació.

Segons ell, falten poques setmanes perquè el règim caiga. I què passarà després? Tornarà a ser el tinent de l'exèrcit? Riu. "Aniré on la gent vulga que vaja." El seu poder és immens, i ell ho sap. Però reitera que la revolució no és cap fi "sinó la lluita per la defensa dels nostres drets. Volem democràcia, no una dictadura!"

La setmana passada, els seus homes van poder observar des de la caserna de l'Exèrcit d'Alliberament situada en una ruïna de Saan, un poble que es troba davant de la ciutat, les quilomètriques columnes de fum que s'estenien sobre Rastan, l'avió no tripulat que bronzia silenciosament sobre els seus caps i l'helicòpter que va començar a disparar des de la distància. Ells, al seu torn, van carregar uns quants llançagranades en dues caravanes, una metralladora i munició. Un d'ells deia: "Bidna namut" ("anem a la mort"), i van muntar a la zona de càrrega. Tot seguit es van dirigir en direcció a la muralla de fum.

Funeral del ministre siria de defensa, Daud Rayiha, mort en l'atemptat al Consell de Seguretat.

Durant els últims mesos, l'exèrcit d'Al-Assad ha atacat pobles sencers i ha emplenat els murs de pintades amb el que ja és un lema: "Assad, sempre! Si no, cremarem el país!"

Quan abandonem Rastan encara podem veure les llargues columnes de pols i fum. Des de la distància, allà on la terra és verda, encara hi ha columnes negres al cel, en el punt exacte on una vegada hi havia les ciutats de Talbisa i Homs.

Els cotxes que ixen de la ciutat aquest matí transporten els militars, els ferits i els morts. A una banda de la carretera veiem com un conductor recull gent. Al llarg de la via hi ha conductors que esperen i enviats que vigilen el tram. Es tracta del corredor humanitari que permet traslladar els ferits greus a l'estranger. En una camioneta, entre les ovelles que transporta, hi ha un pacient ferit d'urgència gitat damunt d'un llençol blanc. No obstant, el que havia de ser la seua salvació, acaba sent l'últim viatge de Darish Laban, un llaurador de 25 anys que anava a casar-se i havia resultat ferit d'un tret al cap. Quaranta quilòmetres més tard, Darish mor.

Paren la camioneta un moment, li realitzen un massatge cardíac, però les pupil·les de Laban s'han dilatat i romanen immòbils. El coixí està impregnat de sang, ningú no pot fer-lo tornar. Ens posem una altra vegada en marxa. Tornem a Umm Hamamia, amb la família, al cementiri. Encara no s'ha escampat la notícia i ja s'han reunit en massa desenes de persones. Els homes donen cops al terra banyat pel sol, com si aquesta fóra l'única manera d'alliberar la impotència i la ràbia. Li diuen a la mare que no plore, que Laban és un màrtir. Les veus demanen el paradís, i transporten en grup el cos sense vida de Laban. Però abans que puguen ficar el cos dins la tomba, s'estén el pànic. A l'horitzó ha aparegut un helicòpter. El dol es trenca, i tots corren els uns contra els altres, a la cerca de la protecció dels murs i les oliveres. Sols un parell d'homes que mostren un total menyspreu per la mort intenten acabar el soterrar. Llavors la calma torna a regnar al petit cementiri d'aquest poble situat al bell mig de Síria.

Christoph Reuter

© Der Spiegel

Traducció d'Adel Abugren